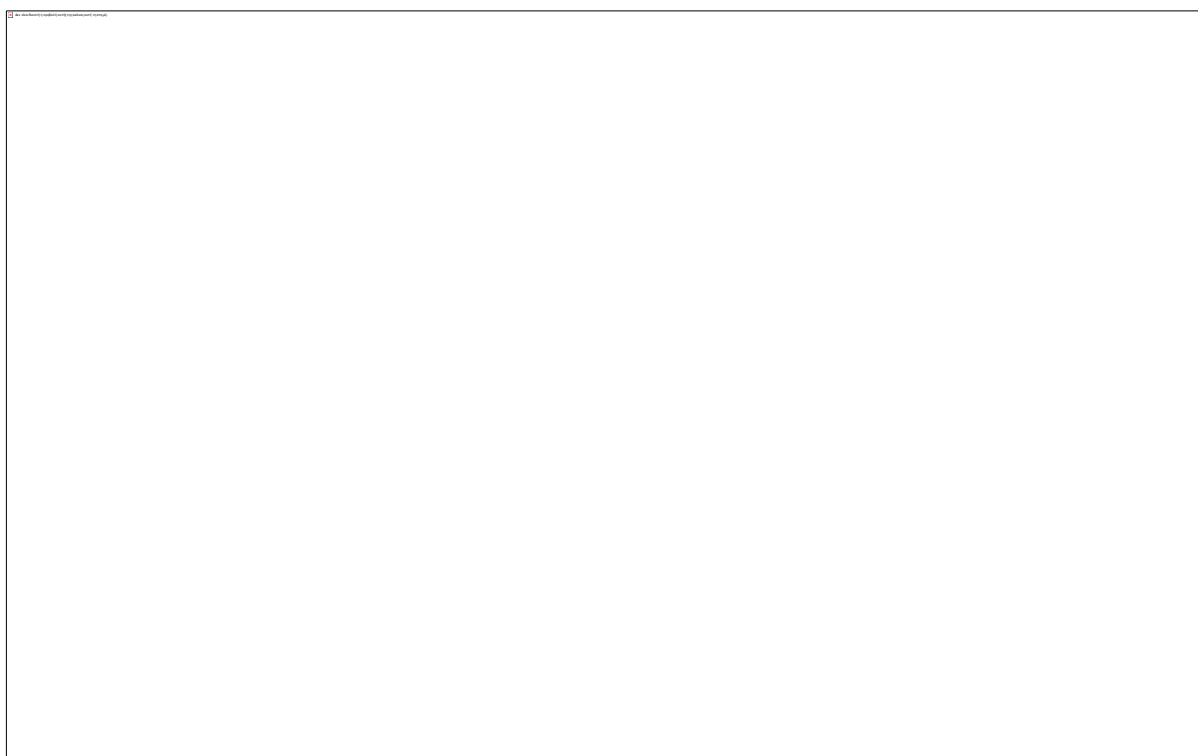

Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Κλειστού Στίβου και (Αλβανικός) Εθνικισμός
Ημερομηνία: 12 Μαρτίου, 2017 11:17
<http://www.soccerplus.gr/blog/69189-eyropaiko-protathlima-kleistoy-stiboy-albanikos-ethnikismos>

Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Κλειστού Στίβου και (Αλβανικός) Εθνικισμός

Ημερομηνία: 12 Μαρτίου, 2017 11:17

Του Νικόλαου Πατσαντάρα*

**Αναπληρωτή Καθηγητή Αθλητικής Κοινωνιολογίας
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ/ΣΕΦΑΑ)*

Το βράδυ του Σαββάτου 4-3-2017 ο Αλβανός αθλητής Izmir Smajlaj –στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού πρωταθλήματος κλειστού στίβου που πραγματοποιήθηκε στο Βελιγράδι— μετά από μια εξαιρετική προσπάθεια, κέρδισε το χρυσό μετάλλιο στο μήκος. Ο αθλητής, μετά την κοινοποίηση της νίκης του, δεν πήρε τη σημαία του έθνους-κράτους που εκπροσωπούσε για να πανηγυρίσει. Δεν έκανε μια συνηθισμένη, θεμιτή και απόλυτα επιτρεπτή ενέργεια σε αντιστοίχιση με τον αθλητικό χώρο, τους κανόνες και τις αρχές, στη βάση των οποίων ο χώρος αυτός, ως χώρος αθλητικών δράσεων και επικοινωνιακών πρακτικών συγκροτείται.

Ο εν λόγω αθλητής έκανε ένα συμβολισμό που νοηματικά παραπέμπει σε αμφισβήτηση εθνικών-κρατικών συνόρων, όπως αυτά έχουν επικυρωθεί και ορίζονται από διεθνείς και διακρατικές συμβάσεις. Πανηγύριζε μπροστά από τον τηλεοπτικό φακό κάνοντας μια συμβολική χειρονομία που

παραπέμπει σε αντιλήψεις και ιδέες περί ‘Μεγάλης Αλβανίας’.

Αν και στέκομαι με σεβασμό απέναντι στο εξαιρετικά σπουδαίο αθλητικό επίτευγμα του συγκεκριμένου αθλητή, εν τούτοις θα ήθελα με αφορμή αυτή την συμβολική χειρονομία του, που παραπέμπει σε ακατανόητα και ενδεχομένως επικίνδυνα για την εποχή μας εθνικιστικά σημειώματα, να κοινοποιήσω κάποιες σκέψεις/ επισημάνσεις και ακολούθως να καταθέσω κάποια σημαντικά ερωτήματα σε αθλητικούς θεσμούς όπως η Ελληνική, η Ευρωπαϊκή και η Διεθνής Ομοσπονδία Στίβου!

Κατ’ αρχάς το γεγονός ότι η εθνική-κρατική ταυτότητα συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση συμμετοχής σε μια διεθνική αθλητική δραστηριότητα, καθιστά τη δραστηριότητα αυτή ανοικτή σε κάθε είδος πολιτικής και ιδιαίτερα εθνικιστικής εκμετάλλευσης. Επιστημονικά αυτό το θέμα έχει επανειλημμένα και επαρκώς διερευνηθεί, συζητηθεί και τεκμηριωθεί.

Οι ειδικοί περί αυτών των ζητημάτων γνωρίζουν ότι, ο αθλητισμός εκπληρώνει πολιτικές λειτουργίες και όπως έχουν δείξει τα ιστορικά γεγονότα, η αθλητική δραστηριότητα χρησιμοποιήθηκε ποικιλότροπα από όλα τα πολιτικά συστήματα και από όλα τα ιδεολογικά πολιτικά ρεύματα της νεώτερης εποχής.

Όστούσο υπάρχει μια ουσιαστική διαφορά μεταξύ της πολιτικής εκμετάλλευσης, για παράδειγμα μιας διεθνούς αθλητικής νίκης από θεσμούς πέραν των αθλητικών και πέραν κυρίως των χωρικών (εδαφικών) και χρονικών ορίων εντός των οποίων πραγματοποιείται μια αθλητική δραστηριότητα, από εκείνη την πολιτική εκμετάλλευση, η οποία εκδηλώνεται από τον ίδιο τον αθλητή, εντός των χωρικών και χρονικών ορίων στη βάση των οποίων συντελείται η συγκεκριμένη αθλητική δραστηριότητα.

Το πώς θα χρησιμοποιηθεί μια αθλητική νίκη από το περιβάλλον του αθλητισμού (για παράδειγμα από το κράτος, πολιτικούς θεσμούς κ.λπ.), είναι κάτι που εδράζεται σε έναν χώρο πέραν των αρμοδιοτήτων των αθλητικών θεσμών και δεν μπορεί να ελεγχθεί από αυτούς. Από τη στιγμή όμως που ο ίδιος ο συμμετέχων αθλητής επιδιώκει με την επικοινωνιακή πρακτική του να εκφράσει πολιτικά μηνύματα εντός του αθλητικού χώρου, τότε ο έλεγχος της δράσης του αυτής υπάγεται σύμφωνα με το κανονιστικό και αξιακό αθλητικό πλαίσιο, στους αθλητικούς θεσμούς που οργανώνουν το συγκεκριμένο αθλητικό γεγονός στο οποίο και συμμετέχει ο εν λόγω αθλητής.

Σε αυτή την προοπτική είναι ενδιαφέρον να δει κάποιος, πως αντιμετωπίστηκαν από διεθνείς αθλητικούς θεσμούς γεγονότα που σχετίζονται με τον αθλητικό χώρο και παραπέμπουν σε πολιτικά σημειώματα.

Από την πληθώρα γεγονότων που διαδραματίστηκαν στο παρελθόν εντός του αθλητικού χώρου και χαρακτηρίστηκαν ως ασύμβατα με τους αθλητικούς κανόνες, τις αθλητικές αξίες και αρχές, θα ήθελα αναφερθώ σε δύο. Κυρίως θα ήθελα να αναφερθώ στον τρόπο που αυτά αντιμετωπίστηκαν από τους επίσημους αθλητικούς θεσμούς, χωρίς να έχω την πρόθεση στο κείμενο αυτό να προβώ σε κριτικές αξιολογήσεις.

Πρώτα θα αναφερθώ σε ένα κλασσικό και ευρέως γνωστό γεγονός! Το 1968 στους Ολυμπιακούς Αγώνες στην πόλη του Μεξικού, οι Αφρο-αμερικανοί αθλητές των 200 m, T. Smith και J. Carlos, κατά την τελετή απονομής του χρυσού και χάλκινου μεταλλίου αντίστοιχα, διαμαρτυρήθηκαν υψώνοντας τη γροθιά τους κατά του ρατσισμού, που επικρατούσε τη συγκεκριμένη περίοδο στις ΗΠΑ, αναφορικά με τους Αφρο-αμερικάνους πολίτες.

Εκμεταλλεζόμενοι την τηλεθέαση που έχουν αυτά τα γεγονότα, με τη συμβολική αυτή χειρονομία οι δύο αθλητές, επικαλούμενοι βασικά ανθρώπινα δικαιώματα, αξίωναν ισόνομη μεταχείριση των Αφρο-αμερικανών πολιτών στις ΗΠΑ! Αν και η προώθηση αντιλήψεων περί ισονομίας σε όλα τα επίπεδα, θεωρείται και εκλαμβάνεται σε αντιστοιχία με τον Ολυμπιακό καταστατικό Χάρτη μέχρι σήμερα, ως ουσιαστική αποστολή του Ολυμπιακού Κινήματος, οι αθλητές τιμωρήθηκαν με πολύ βαριές ποινές από τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή. Ο λόγος ήταν ότι ο αθλητικός χώρος σύμφωνα με τους αθλητικούς κανόνες και τις αθλητικές αρχές δεν αποτελεί χώρο για εκδηλώσεις πολιτικού χαρακτήρα!

Το δεύτερο γεγονός έχει να κάνει με την πρωτοβουλία της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής που είχε ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό της ελληνίδας πρωταθλήτριας του τριπλούν Β. Παπαχρήστου — ευρισκόμενη στο Ολυμπιακό Χωριό (Ολυμπιακός-αθλητικός χώρος)— από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Λονδίνου, εξαιτίας κάποιων σχολείων που ανάρτησε σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης (Twitter) και τα οποία χαρακτηρίστηκαν ως εθνικιστικά / ρατσιστικά!

Λαμβάνοντας υπ' όψιν ότι τα γεγονότα που διαδραματίζονται στον αθλητικό χώρο αν και είναι παροδικά, εντούτοις μπορεί σε ευαίσθητες κυρίως γεω-πολιτικές περιόδους, να προκαλέσουν απρόβλεπτες και ενδεχομένως μακροπρόθεσμες συνέπειες στον εκτός του αθλητισμού κοινωνικό χώρο, τα ερωτήματα που θα ήθελα να θέσω στην Ελληνική, την Ευρωπαϊκή και Διεθνή Ομοσπονδία Στίβου είναι τα ακόλουθα : Ποια είναι η θέση των επίσημων αθλητικών θεσμών αναφορικά με την πράξη αυτή του Αλβανού αθλητή; Είναι αυτή η πράξη κανονιστικά αποδεκτή; Είναι συμβατός ο αθλητικός χώρος με τέτοιου τύπου εθνικιστικές διακηρύξεις; Επιτρέπουν οι αθλητικοί κανόνες, οι αθλητικές αξίες και αρχές στη βάση των οποίων συγκροτείται το πλαίσιο ανέλιξης των αθλητικών δραστηριοτήτων και αθλητικών επικοινωνιακών πρακτικών, μια τέτοια πολιτική εκμετάλλευση, μια τέτοια πολιτική νοσηματοδότηση της αθλητικής νίκης εντός του αθλητικού χώρου και από τον ίδιο τον αθλητή;